

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

ŠPERK PRO...

HORTUS CONCLUSUS

Sara Milesson

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design
Studijní obor Design kovu a šperku

Bakalářská práce

ŠPERK PRO...
HORTUS CONCLUSUS

Sara Milesson

Vedoucí práce: M.A. Doc. Petr Vogel
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeská univerzita v Plzni

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červenec 2015

.....

podpis autora

OBSAH

1	Dosavadní dílo v kontextu specializace.....	1
2	Téma a důvod jeho volby.....	2
3	Cíl práce.....	3
4	Proces přípravy.....	4
	4.1 Ruka.....	4
	4.2 Hortus conclusus a jeho květy.....	5
	4.3 Vizualní stránka a filozofie.....	6
5	Proces tvorby.....	9
6	Technologická specifika.....	12
	6.1 Použitý materiál.....	12
	6.2 Použité náradí.....	12
	6.3 Použitá chemie.....	12
	6.4 Postup práce.....	12
7	Popis díla.....	15
8	Přínos práce pro daný obor.....	16
9	Silné stránky.....	17
10	Slabé stránky.....	18
11	Seznam použitých zdrojů.....	19
	11.1 Knižní a periodická literatura.....	19
	11.2 Ostatní.....	19
12	Resumé.....	20
13	Dodatek.....	21
14	Seznam příloh.....	23

1 Dosavadní dílo v kontextu specializace

Šperk je pro mne velmi zajímavým médiem. Zhmotňuje dvě protikladné tendence: fyzično a silné duchovno. Šperk může být jak symbolem marnivé okázalosti a materiálního bohatství, tak velmi intimním amuletem.

Zdobení se šperky neodmyslitelně patří k člověku jako takovému, k jeho dějinám, jeho tělu i jeho duši. Od pravěku má člověk potřebu se v rámci lidské společnosti vizuálně vymezovat formou trofejí určujících jeho společenské postavení (k tomu v minulosti využíval části ulovených zvířat), zdobit se pro různé příležitosti, rituály, nosit ochranné talismany proti zlým silám...

Síla takového předmětu je bezpochyby spojena s jeho nošením přímo na těle; na rozdíl od ostatních věcí, kterými se lidé obklopují, se šperk přímo dotýká naší kůže, proto mu vždy byla přisuzována vysoká osobní hodnota.

O velké důležitosti šperků v lidské společnosti svědčí používané materiály, většinou vzácné a drahé, složité řemeslné techniky a vysoce umělecké ztvárnění.

Podoba a význam šperku se v průběhu moderní historie mění s nástupem nových materiálů, technologií a nových společenských hodnot, individualizace jednotlivce. To vede ke změně šperku na samostatné výtvarné médium, skrze něž se umělec může vyjadřovat.

Šperkem už nejsou jen řemeslně dokonalé zlatnické práce, jejichž výroba trvá měsíce, už nemusí být oslavou krásy – šperk je reakční vyjadřovací forma, kde estetický vzhled a použité materiály nehrají prim, forma, jejíž hodnota spočívá v samotném konceptu a společenské výpovědi. *„Šperkem je vše, co za něj považujeme.“ (V. K. Novák)*

Osobně považuji šperk za malou sochu. Přesněji řečeno „sochu pro architekturu těla“. Tak jako umísťujeme sochy, objekty do veřejného prostoru, umísťujeme na svá těla šperky, objekty. Nebo je to naopak? Je socha *šperkem* prostoru?

Ve šperku je pro mě důležitá interakce s nositelem. Vždy jsem tvořila věci, které nositel může sestavit podle svého uvážení – komponenty, s nimiž si může „hrát“ a dokonce i jiné objekty, než vyloženě nositelné ozdoby.

Často jsem také vytvářela šperky reagující na nositelův pohyb nebo šperky, se kterými nositel může pohybovat sám. Většinou jsem využívala jednoduchý rotační (opakující se) pohyb, který je časem prověřeným meditačním a relaxačním prostředkem.

2 Téma a důvod jeho volby

Šperk pro... ruce!

Nechci věnovat tuto práci jedné konkrétní osobě. Chci ho věnovat části těla. Rukám.

Ruce považuji za symbol člověka, konkrétně symbol jeho aktivní tvořivé síly. Chci ozdobit lidskou tvořivost.

3 Cíl práce

Cílem práce bylo vytvořit kolekci šperků pro ruce, tedy náramky a prsteny, s historicko-filozofickým přesahem.

Tato práce má za úkol poukázat na nesmrtelnost myšlenek starých několik set let a snaží se je přivést do současnosti použitím aktuálního materiálu (plastu) v kombinaci s klasickými šperkařskými materiály, kovem a perlami.

4 Proces přípravy

V této části popisují prvky a myšlenky, s nimiž jsem při navrhování předmětu pracovala.

4.1 Ruka

Uvádí se, že anatomická stavba lidské ruky je jedním z důvodů našeho extrémního rozvoje. Palec postavený proti ostatním prstům, umožňující nám tak precizní pinzetový úchop, je mezi jinými živočišnými druhy naprosto ojedinělý. Podobná stavba horní končetiny se vyskytuje jen u některých primátů, kteří také vynikají značnou mírou zručnosti.

Ruka v různých podobách a rozličných gestech se objevuje jako symbol už od pradávna ve všech kulturách i náboženstvích.

Paleolitičtí lidé obtiskovali ruce na stěny jeskyní po celém světě. Neznáme přesný význam obtiskování rukou, mohlo jít o rituály, lov, dekoraci místa nebo obyčejný pozdrav... Podle některých zdrojů se jedná o tichou abecedu lovců, mnoho z otisků se zdá být gesty, při nichž jsou některé z prstů schované. Kmeny žijícími primitivním životem se dodnes dorozumívají gesty rukou při lovu.

Ruka byla symbolem moci. Často ji zdůrazňovali panovníci pomocí nějakého atributu (např. žezla), ale třeba i jen zdvižením.

Mám za to, že panovník je zástupcem boha na zemi, tedy aktivní, fyzickou složkou božské, nefyzické, duchovní síly. Hebrejština například používá stejné slovo pro vyjádření pojmů „ruka“ a „moc“.

Staří Řekové se věnovali dokonce každému prstu zvlášť. Od nich pochází pojmenování jednotlivých prstů, každému přisuzovali jiný význam.

Palec byl „vůdcem“, silou, dodnes se používá gesto „palce nahoru“ a „palce dolů“, dříve toto gesto znamenalo darování života nebo rozhodlo o smrti.

Prostředníček byl už tehdy známý jako „chlípník“. Nejspíš ho staří Řekové používali k nemravné gestikulaci, stejně tak jak je tomu i dnes.

Prsteník byl v antické kultuře (i lékařství) spojován přímo se srdcem, láskou a oddaností. V Řecku také vznikl zvyk, při kterém manželé nosí snubní prsteny na svých čtvrtých prstech levých rukou.

Symbyly ruky nebyly vždy spojené s mocí, ruka má též ochranitelský a léčivý význam. Jedná se většinou o gesta s otevřenými dlaněmi: podávání ruky – gesto přátelství, pomoci; pokládání rukou na různé části těla má mít očišťující účinek; hovor s dlaněmi otevřenými – neskrýváme tajemství.

(otevřená dlaň na mě působí, že přijímá... cokoliv)

Velmi známou rukou je „ruka Fatimy“ (dcera proroka Mohameda), ruka se zobrazuje s otevřenou dlaní a je často velmi ornamentálně zdobená, v arabských zemích a dnes už i všude po světě je nošena jako amulet pro štěstí.

Obecně jsou ruce symbolem síly, věrnosti a spolupráce, ruka sevřená v pěst značí sílu a svornost, stisknuté ruce symbolizují spojení a přátelství...

Prsteny

Prsteny slouží a sloužily jako symbol ochrany, slibu, magie nebo náboženství.

Podle známého řeckého mýtu mají prsteny připomínat Prométhea, který lidem přinesl božský oheň, za což byl potrestán přikováním ke skále. Po osvobození Heraklem musel jako připomínku svého trestu nosit na prstě kovový článek řetězu, kterým byl spoután, se zasazeným kamenem ze skály, k níž byl přikován.

Prsten byl vždy nejsymboličtější z šperků, už jen pro svůj kruhový tvar, kruh, který značí nekonečno. Prsten je též jedním z nejintimnějších šperků, dotýká se naší kůže přímo.

Náramky

Většinou se nosí jako ozdoba na zápěstí, některé náramky se pak nosí na horním předloktí a některé až nad loktem.

Podobně jako prsten slouží často jako ochranný amulet.

4.2 Hortus conclusus a jeho květy

Tajná zahrada, v přesném překladu z latiny „zahrada uzavřená“, je část zahrady (pozemku) upravená uměle vysázenými rostlinami. Tento typ zahrad je typický pro Evropu od 5. století do renezanice. Trend obezděné zahrady byl pravděpodobně převzat z blízkého východu (Egypt, Persie, Řecko, Řím).

Taková zahrada byla určena nejen k pěstování ovoce, zeleniny a okrasných květin ale také k volnočasovým aktivitám, různým hrám a výuce. Sloužila jako klidová zóna, přičemž v jedné zahradě mohlo být i více těchto „zón“, zaměřených na různé činnosti.

Tajné zahrady byly stavěny geometricky, symetricky a vždy byly obehnané zdmi, které mohly být zdobeny ornamenty nebo třeba malbami krajin a jiných výjevů. Architektonická úprava uzavřené zahrady se postupně vyvíjela sestavením jednotlivých prvků v silně mystické a symbolické prostředí.

Velmi často se tajná zahrada objevuje ve středověkém zobrazení Zvěstování, kdy archanděl Gabriel přijde oznámit Panně Marii, že se jí narodí Syn Boží.

Neposkvrněné početí

Symbol zdi měl zde znázorňovat neposkvrněné početí, což je zarážející vzhledem k rostlinám (berme je jako symboly), které v zahradě často rostou. Jsou to rostliny nesoucí mnoho ovoce, rostliny jasně zdůrazňující sexualitu a plodnost.

Květy

Vybrala jsem květy rostlin objevujících se v „tajných zahradách“, vedle Panny Marie na obrazech i v Bibli, květy posvátné nejen v křesťanství, léčivé, krásné a plodící...

Myrha, granátové jablko, olivovník a lilie jsou rostliny, ze kterých jsem při navrhování vycházela.

4.3 Vizuální stránka a filozofie

Co se vizuální i obsahové stránky týká, snažím se zůstat v době tajných zahrad, tedy ve středověku, přesněji v jeho ranějším období.

Jako hlavní inspirační zdroj ve vizuálním projevu volím období dvanáctého století, období, které i přes několik křížových výprav, považuji za alespoň trochu „čisté“ ve víře.

Křesťanský způsob víry nebyl v té době zdaleka tolik postižený různými dogmaty (například jedno, podle mého názoru z nejhorších a nejzásadnějších dogmat, „neposkvrněné početí“, v té době ještě neexistovalo), víra byla více spjatá s přirozeností člověka i jeho okolí...

Druhým podnětem pro volbu tohoto období je Hildegarde von Bingen, také známá pod jménem Sibyla rýnská.

Mohli bychom říci, že benediktinská abatyše z kláštera Rupertsburg, který sama založila, byla vskutku renezančním člověkem, předbíhala dobu.

Byla filozofkou a spisovatelkou, velmi schopnou političkou, zastávala úlohu duchovní vůdkyně celé tehdejší Evropy, ale také skládala hubu i básně pro své řádové sestry (složila a napsala pro ně zpěvohru), na vysoké úrovni se věnovala lékařství a přírodním vědám.

Zajímavě se vyrovnávala s úlohou ženy v tehdejšímu světě. Svým teologickým současníkům oponovala například v otázce sexuality. Říkala, že když Bůh k pohlavnímu pudu přidal i rozkoš, nemínil tento dar jen k potřebě plození. Za mnohem více „nemravné“ považovala muže, nikoli ženy.

Jeptišky pod jejím vedením například nosily dlouhé nezahalené vlasy, bohatě zdobené oděvy a dokonce i šperky, což neodpovídalo zvyklostem v kláštrech. Tento způsob života je nezvyklý i pro dnešní kláštery, natož v době jejího života. Na konzervativní kritiku počínání jejích svěřenkyň odpovídala, že „je nejdůležitější umírněnost, což samo vylučuje přehnanou askezi a odříkání.“

Chápala člověka jako jednotu těla i duše, potřeby jednotlivých stránek bytí se podle Sibyl rýnské nedají oddělovat.

Hildegarde mívala vidění, jakési extáze, při kterých rozmlouvala se „Světlem“. Svá vidění sepsala v s pomocí mnichů, svých přátel, v několika knihách. Knihy obsahují též iluminace, jednoduše naznačující její chápání světa.

Například „Kruh života“, ilustrace z *Knihy o díle božím*, znázorňuje mandalu, jejímž středem je květ Země, „na níž jde člověk za svou prací, poslušen ročního rytmu.“¹ Země je rozdělená na čtyři části v barvách ročních období, okolo jsou zobrazeny typické činnosti pro měsíce v roce, dále od středu se nacházejí zvířecí hlavy a celek uzavírá kruh červené barvy, který má znázorňovat lásku.

Obecným cyklem, zobrazeným v *Kruhu života*, ale nekončí. V komentáři k tomuto obrázku každému měsíci přiřadila období lidského života tak, jak jdou měsíce po sobě – např. květen je měsícem smyslů, kdy se učíme poznávat, srpen je vrcholem tvoření a listopad je čas, kdy se člověk blíží smrti.

Hojně používá zelenou barvu, v křesťanství raného středověku barvu poněkud neoblíbenou. Nechuť k zelené pramení z opovržení ke všemu tělesnému a všemu, co tato barva symbolizuje: přirozenosti, přírodě. Hildegarde ji považuje za sílu života, všeho živého v rostlinách, zvířatech, lidech i kamenech. Bez „zelené“ se podle ní není možné uzdravit na duchu ani na těle. Jednoduše, zelená je duší.

---

1 SCHÄFER, Thomas. Víze: život, dílo a hudba Hildegardy von Bingen. Praha: Pragma, 2003, s. 101. ISBN 8072059335.

Mimo jiné mluví již ve své době o velmi aktuálním a palčivém tématu: „Jedno jaro by bylo jako druhé, a toto léto by bylo stejné jako předešlé a tak pořád dál. Jelikož však člověk stále zkouší bázeň boží a pokouší boží lásku, živly a roční doby vystupují stále z určených břehů.“ Vyzývá nás k odpovědnosti k prostředí, ve kterém žijeme, protože „každý tvor je spojen s jiným a každá bytost může existovat jen skrze další bytosti“².

Její pojetí světa se často blíží starým východním filozofiím. Otázkou je, zda ve své době měla Hildegarde k některým spisům, popřípadě zprostředkovaným myšlenkám přístup. Nebo je způsob uvažování o „jednotě“ a celosti intuitivní přirozeností pro každého člověka, bez ohledu na dobu a místo ve kterém žije?

---

2 SCHÄFER, Thomas. Vize: život, dílo a hudba Hildegardy von Bingen. Praha: Pragma, 2003, s. 104. ISBN 8072059335.

5 Proces tvorby

Výše definované pojmy jsem se snažila propojit v jediný celek.

Tvořivost, tedy ruku, centralizuji v okrasném náramku v podobě květenství posvátných rostlin, ač se jedná o práci hmotnou, snažím se ponechat šperku co největší vizuální plošnost, kterou jsem čerpala ze středověkých iluminací a obrazů. Kombinací materiálů (kov, perly, plast) chci vystihnout jemnost, subtilnost a křehkost květu jako takového a lidskou tvořivou sílu, která, jak víme z minulosti i současnosti, se nemusí vždy jevit jako síla kladná. Zvolenou geometrií jsem se snažila cítit jednotu, proto jsem volila kruhy a kružnice.

Tvořivost chápu jako z podstaty „dobrou“ sílu. Bohužel se jedná o „sílu“, energii, která ke svému správnému fungování potřebuje také cit.

Musíme se učit své síly a city mít v rovnováze. Pomysleme na sílu vyloženě fyzickou, která je například velmi těžkopádně ovládána paradoxně dětmi, tak zranitelnými bytostmi. Jejich obrovská síla spočívá v neznalosti „mezí“, protože žádné ještě nemají. Nenaučily se, že něco bolí (bolest nevnímám negativně, pouze jako prostředek poznání, stejně jako třeba radost). Jakmile se naučí cítit bolest, použití vlastní fyzické síly omezí.

Ovládání a vyvážení sil a citů se podle mého názoru odvíjí od zkušeností jednotlivce. Pokud své vlastní zkušenosti skutečně prožíváme, je (možná) jednodušší zamezit výkyvům sil a citů.

V ruce je obsaženo vše. Cit i síla. Duch i tělo. Žádnou jinou částí vlastních těl se neprojevujeme v takové intenzitě.

V řemesle, kontaktu s hmotou, se pořád učím vyrovnávat cit a sílu (nejen fyzicky), nepřístupovat ke známému materiálu ani tvaru jako k samozřejmosti, učím se na hmotě, snažím se své poznatky využívat ve svém přístupu k lidem.

- Fyzická práce, práce rukama, uvolňuje mysl.
- Ruce si zaslouží mít kolem sebe květ, být středem mandaly.

Zasáhlo mě nadčasové myšlení Hildegarde, instinktivní chápání celosti světa (i vesmíru), proto se snažím vycházet z výtvarného jazyka její doby – plošnost, geometrie, ornament.

Raná gotika je plná květů, zastřeného světla a především kružnic. K tvorbě šperku jsem použila výhradně kružnic.

Kovové obrysy květů jsou sestaveny z kružnic, květy jsou vloženy do kruhů z plastové fólie, světelností připomínající vitráže... Dokonce i malé komponenty, držící perličky, jsou sestaveny z kruhů. Jedná se o typický symbol gotiky, růží, extrahovaný na čtyři (dva a dva) spojené kruhy, postavené proti sobě do tvaru rovnoramenného kříže, květu růže.

Jednotlivé květiny (náramky) jsem vytvářela podle fotografií reálných květů. Snažila jsem se vystihnout jejich květenství, základní geometrii, to jak na mě působí. Kombinovala jsem extrahování do základních tvarů s inspirací iluminacemi z Hildegardiných knih nebo třeba s půdorysy gotické architektury. Mým cílem byla centrálnost a symetrie.

Kruh, kružnice pro mě znamená nekonečnost, dokonalost, plynulost, proto s ní ráda a často pracuji.

Výběr materiálu jsem podřídila optickému efektu, tedy lehkosti, křehkosti.

Zlato, perly, plast, kombinace materiálů, kdy zlato a perly jsou materiálem minulosti, plast je materiálem současným. Použitím plastu jsem chtěla dosáhnout vizuální čistoty a aktuálnosti. Fólií která v kruhu obklopuje kovové geometrizované květy, jsem chtěla říci, že staré principy a myšlenky jsou stále současné.

Perly s komponenty ve tvaru malých „růží“ mají symbolický i technický účel. Drží pohromadě plast a kov, zdůrazňují panenskou čistotu květin a jako organický materiál jsou perly malým detailem, který celou práci oživí. Podložky ve tvaru růží jsou spíše detailem technickým. Oddělují perly od plastu, zacelují spoje. Je to můj malý zlatnický kýč, který jsem si nemohla odpustit – a samozřejmě odkazují na šperky a zdobení dvanáctého století.

Drobné jehlice, procházející celou konstrukcí, jsou též technickým prvkem a jedinou částí šperku, která funguje v prostoru. Jehly jsou opravdu špičaté a pro nositele mohou být i možná nebezpečné. Tímto detailem se snažím přiblížit přirozenosti některých rostlin, které se brání trny. Tyto jehlice-trny jsou nejkřehčí částí šperku. Síla v křehkosti. Zraní pouze ve správnou chvíli, jindy se ohnou... Celý osud šperku tedy závisí na nositeli, stejně jako když se stará o živé květiny.

Při definování rozměrů kruhů, kružnic, jehel a podložek pod perličky jsem pracovala s dokonalým číslem, číslem 28. Dokonalá čísla jsou skutečným matematickým pojmem, při sečtení dělitelů dokonalého čísla nám vyjde číslo stejné, tedy $1+2+4+7+14=28$.

Kružnice, ze kterých jsou sestaveny kovové květy, mají průměry 4 cm, 7 cm a 14 cm, takové délky mají použité jehly. Plastové kruhy, které obepínají náramky, mají vnější průměr 28 cm a vnitřní 7 cm. Prsteny mají průměr 2 cm, „lístečky“ z fólie jsou vytvořené z kruhů o průměrech 4, 2 a 1 cm. Nakonec podložky pro perly jsou sestaveny z kružnic o průměrech 2 mm.

Při výrobě objektů/šperků vždy pracuji s podobnými matematickými jevy nebo alespoň čísly, které mají něco společného, vytváří to mezi jednotlivými částmi objektů přirozenou harmonii a dynamiku.

6 Technologická specifika

Technologicky je tato práce poněkud nespecifická. Používala jsem klasických a velmi jednoduchých zlatnických technik.

6.1 Použitý materiál

- mosaz
- zlato
- stříbrná pájka
- bílé perly (průměr 2mm)
- plast

6.2 Použité nářadí

- kleště
- pinzety
- jehly
- pilníky
- smirky
- nůžky na plech
- kladiva a palice
- vrtáky
- letovací pistole
- malý kahan

6.3 Použitá chemie

- kyselina sírová
- borax
- plyn
- lepidlo na perly

6.4 Postup práce

Příprava květů

Mosazný drát o průměru 1,6 mm jsem naměřila na požadované délky pro tvorbu kružnic o průměrech 2 cm ($o = 6,28$ mm), 4 cm ($o = 12,56$ mm), 7 cm ($o = 21,99$ mm) a 14 cm ($o = 43,98$ mm) a nastříhala štípačkami.

Drát jsem na koncích zpilovala kolmo k jeho délce, abych potom mohla oba konce přesně slícovat.

Dráty jsem vyžihala a omořila v kyselině, omyla pod tekoucí vodou, poté jsem je měkké začala stáčet na kulatém mustru, oba konce jsem slícovala, případně upravila plochy mečovým pilníkem a zaletovala stříbrnou pájkou, omořila, omyla.

Připravené kružnice jsem vyrovnávala na kuželovém vytloukači gumovou palicí, pokud byla potřeba, kružnice jsem žihala v průběhu tvarování pro změkčení a jednodušší zpracování.

Hotové kružnice jsem stříhala podle navržené geometrie květů, většinou podle rovnostranného trojúhelníku nebo čtverce, ustřižené konce jsem vždy začistila a zpilovala do potřebného úhlu pro letování celé konstrukce květu.

Po každém letování jsem je omořila v kyselině, omyla vodou a osušila.

Hotové květy jsem pečlivě očistila od zbytků pájky, oxidu po letování a jiných nerovností pilníky a smirky.

Takto očištěné konstrukce jsem podle návrhu vrtala vrtákem o síle 0,5 mm, grot po vrtání jsem očistila smirkem.

Příprava prstenů

Příprava prstenů probíhala stejně jako počátek přípravy náramků.

Příprava jehlic

Mosazný drát o síle 0,6 mm jsem nastříhala štípačkami na délky 4 cm, 7 cm a 14 cm. Tyto dráty jsem vytvrdila na ploché ocelové kovadlince. Vytvrzený drát jsem zapilovala do špičky na obou stranách, takto připravený jsem ho následně očistila smirkem a dotvrdila kroucením.

Příprava komponentů pod perly

V počítačovém programu Adobe Illustrator jsem narýsovala tvary požadované velikosti, nechala jsem je vytisknout na nálepku a toto jsem lepila na mosazný plech o síle 0,2 mm. Podle nálepky jsem tak mohla vyřezávat přesné tvary „růžic“.

Vyřezané „růže“ jsem zarovnávala a očistila pilníky. Poté jsem důlčičkem označila středy a vrtala vrtákem o síle 0,5 mm, grot po vrtání jsem očistila frézku a smirkem.

Připravené tvary jsem vytloukala v kulatém vytloukači.

Příprava pro galvanické pokovení

Kovové komponenty jsem před zlacením ještě jednou osmirkovala hrubým smirkem, všechno jsem smirkovala směrem do středu, aby vznikl jemný matovaný povrch.

Komponenty jsem umyla a odmastila.

Příprava fólií

Z plastové fólie o síle 0,3 mm ve formátu B1 jsem opatrně vyřezávala speciálními kružidly kruhy pro náramky (vnější $d = 28$ cm, vnitřní $d = 7$ cm) a lístečky pro prsteny. Lístečky vznikaly narýsováním „komponentu pod perly“, tedy růží. Jsou to části růže, které se protínají ve středech kružnic, tvořících tuto růži. Průměry kružnic, ze kterých jsou lístečky, činí 1 cm, 2 cm a 4 cm.

Kompletace

Všechny připravené díly jsem očistila a upravila podle potřeby, musela jsem především upravovat vrtané otvory, zlacením se o něco málo zmenšily.

Fólie jsem provrtala vrtákem průměru 0,5 mm v místech, kde budou ukotveny ke kovovým částem. Kovové části a fólie jsem slícovala a následně jsem slícovanými otvory opatrně protáhla připravené jehly, nasunula podložku pod perlu, nanasla speciální lepidlo na perly a nasunula perlu, zbytek lepidla, pokud byl, jsem očistila tvrdým papírem.

7 Popis díla

Vytvořila jsem sadu šperků pro ruce, čtyři náramky a pět prstenů.

Plošné a rozměrné náramky kombinují kovové konstrukce pozlacených květů a jemný průsvit, ale i pevnost plastové fólie.

Prsteny jsou subtilnější a lehčí než náramky, jde spíše o doplněk. Na prstenech jsou malé lístečky z fólie, s nimiž se dá pohybovat.

8 Přínos práce pro daný obor

Nejsem si jistá, zda mohu u této práce sama objektivně posuzovat přínos pro daný obor, myslím, že mně toto hodnocení nenáleží a ráda ho přenechám těm, kteří moji práci sledují v kontextu se současným šperkem.

9 Silné stránky

Myslím, že je tento šperk na pohled citlivým a jemným objektem, který zdůrazní krásu ruky, obklopí ji mlžností fólie, uzavře do zlatého květu a ozdobí jemnými perličkami. To vše na oslavu tvořivosti slabé stránky.

10 Slabé stránky

Náramky i prsteny jsou nenositelné. Náramky jsou příliš rozměrné a nepraktické. Navíc náramky i prsteny obsahují dlouhé ostré a tenké jehlice, které nositele píchnou nebo se jehlice ohne, a šperk se tím znehodnotí; nevýhodou je tedy křehkost.

11 Seznam použitých zdrojů

11.1 Knižní a periodická literatura

1. CSACHOVÁ, Lucia. *Atlas geometrie: geometrie krásná a užitečná*. Vyd. 1. Editor Šárka Voráčová. Praha: Academia, 2012, 252 s. Atlas (Academia). ISBN 978-80-200-1575-4.

2. SCHÄFER, Thomas. *Vize: život, dílo a hudba Hildegardy von Bingen*. Překlad Vladimír Čadský. Praha: Pragma, 2003, 217 s., [20] s. barev. obr. příl. ISBN 80-720-5933-5.

3. LE VAN, Marthe. *500 bracelets: an inspiring collection of extraordinary designs*. 1st ed. New York: Lark Books, c2005, 408 p. ISBN 15-799-0480-7.

4. TÄUBL, Karel. *Zlatnictví, stříbrnictví a klenotnictví*. Praha: Nakladatelství technické literatury, 1989, 162 s., [16] s. obr. příl. Polytechnická knihnice, sv. 103. ISBN 8003001307.

5. LE VAN, Marthe. *1000 rings: inspiring adornments for the hand*. 1st ed. New York: Lark Books, c2004, 416 p. ISBN 1579905080.

11.2 Ostatní

Literárně hudební večer *LÁSKA JE NIKDY NEHASNOUCÍ OHEŇ*,

7. 4. 2015 v 18.00 hod. v Clam-Gallasově paláci Husova 20, Praha 1, seznámení se s mimořádnou osobností 12. století Hildegardou z Bingen – abatyše, magistra, teoložka, skladatelka, malířka, člověk a žena. Scénář připravila Milena Steinmasslová

12 Resumé

Hortus conclusus for hands (bracelets and rings)

I made a collection of jewels „for hands“ which are inspired from early medieval Christian art.

I was used to make „Jewels for...“ someone, but I did not wanted to make anything to a concrete person, so I realized that make a jewel just for a part of the human body will be better. I chose to make jewels for hands, rings and bracelets.

My main inspiration was the symbol of Hortus conclusus, the hidden garden (where Virgin Mary came to know that she will bear the new Messiah) and the thoughts and philosophy of the German saint Hildegarde von Bingen.

To design and create the jewel I used the visuals of early medieval paintings and geometry combined with apparel of real flowers, for example myrrh, olive flower, wild rose and lily. I tried to make a feeling of visual flatness, lightness and neatness.

For material I selected brass, gold, plastic and pearls to work with.

This combination I think seems to be very fine in its shapes together. The golden metal flowers and white small pearls is indeed a heavenly join-together, used for ages as a symbol of virginity and extreme purity.

To manufacture the metal part of jewels I used ordinary goldsmith techniques like cutting, filing, soldering...

For making the plastic parts i used special knives with which I am able to cut circles.

Before finishing and completing all parts together I was drilling in each component some small holes to put through needles with pearls.

I let the needles be sharp as a symbol of roses, very popular flower symbol in the middle ages, and needles are also saying something about brittleness and weakness but also danger.

I think that i have succeed with combine all the symbols together in one. Each part have a correspondence to the other.

In the end i will say that I really enjoyed to work on this piece of jewelery, with new thoughts and shape principles, and I hope everybody will enjoy the result like I did enjoy the making.

13 Dodatek

Dodatek sice není v univerzitou předepsané osnově, ale vzhledem ke vzniklé situaci a druhému pokusu obhájit bakalářskou práci, cítím potřebu svou textovou část doplnit o několik myšlenek, které jsem z počátku považovala za samozřejmě čitelné a zcela jasně vycházející z předchozího textu.

Shrnutí je pro ty, kteří nechtějí číst celý ten dlouhý text, nezáživné části se suchými definicemi pojmů, se kterými pracuji a jejich následným spojováním v ucelený koncept významu mé bakalářské práce.

Musím se v počátku zmínit, že nesouhlasím s navrženými opravami mé práce, opravy se týkají především zdrojů a citací... vysvětlím proč souhlasit nemohu.

Nekopíruji, neopisuji, uvádím pouze zdroje, které jsem reálně přečetla, prostudovala a následně opravdu využívala k vytvoření celé bakalářské práce a vzhledem k jejímu nevelkému rozsahu (deset normostran) a větší důležitosti praktické části, nevidím důvod zdrojů uvádět více. Příliš mnoho zdrojů by podle mě naopak působilo nevěrohodně...

Pokud se mé myšlenky podobají něčemu, co sami znáte, co jste někdy někde přečetli, slyšeli nebo viděli, jsem ráda, protože to potvrzuje univerzalitu některých myšlenek bez ohledu na čas a místo, na což už v předchozích kapitolách narážím, když píšu o Hildegardě von Bingen, k narážce využívám otázku, která nutí čtenáře se zamyslet, odpovězte si prosím sami...

“Nebo je způsob uvažování o „jednotě“ a celosti intuitivní přirozeností pro každého člověka, bez ohledu na dobu a místo ve kterém žije?” (Sara Milesson, Bakalářská práce, 4. Proces přípravy, 4.3 Vizualní stránka a filozofie, str. 8)

(Nechci zůstat pozadu s mnou opomíjenými citacemi, proto cituji svá vlastní slova, o kterých jistojistě vím, že jsem s nimi pracovala, určitě podobná slovům někoho jiného, vyřčené či psané v nějakém jiném čase, a jistě nejsem poslední, kdo něco podobného píše...)

Jednomu z mých, přiznávám, neuvedených a velice důležitých zdrojů, se říká *duševní vlastnictví*. Pokud to považujete za zdroj nevěrohodný, nedostatečný, nerelevantní, chápu, jde o fyzicky nepotvrzenou formu, není to černé na bílém, tudíž to v dnešním světě nemá váhu, nedá se to dobře ohodnotit předepsanými frázemi, je to příliš proměnné a musí se při hodnocení vynakládat větší vlastní úsilí, nespadá to do zajetých a ohraničených forem a norem... ale pro mě váhu má!

Duševní vlastnictví je přesně tou nejdůležitější částí všeho, způsob, jakým se lidé vyjadřují, to jakým způsobem zpracují a pracují s tím, co se kdy ve svém životě naučili, způsob předávání informací jiným, způsob zacházení s jazykem... v tomto nehmotném zdroji se právě schovává ten *člověk*, jeho podstata.

Pokud se na prvním stupni základní školy v hodině vlastivědy naučíte například něco o pralidech (narážím na část své práce, týkající se ruky), v průběhu dalších let života a studia se naučíte něco víc, i s tím, že si pozorně všímáte okolí a společenského nastavení u zvířat i lidí, stane se pak, že si spojíte dvě a dvě dohromady, uděláte si s trochou představivosti vytříbenější obrázek právě o tom, co a jak pravěcí lidé asi dělali a jak společnost včetně jejich projevů/symbolů mohla fungovat. Přílišné a konkrétní detaily tato představa obsahovat bohužel nemůže... jediné, co vlastně nakonec zjistíte, když se zpětně podíváte na svoji představu je, že vyvolává otázky - vidíte ve své představě další a další varianty, které vyvolávají zvědavost a chuť se učit dál, vidíte kontexty... Vidíte objektivní možnosti událostí...

A proto uvádět další zdroje nechci, nechci připravovat svou práci ani sebe ani čtenáře/konzumenta mé práce o částečnou objektivitu ani své otázky... Protože moje představa je právě jedinečná mezi jinými, zároveň shodující se s ostatními... pokud bych uvedla zdroj, musela bych pracovat s konkrétní literaturou, kterou jsem ještě k tomu nepoužívala, a moje představa by vůbec nebyla potřebná. Nebylo by ani potřeba abych si vůbec cokoliv představovala. Protože bych si něco přečetla jako fakt a nemusela bych si klást otázky. Je to pasivní způsob, avšak pohodlný a typický pro dnešní společnost... Očekávaným protiargumentem je, že může být moje představa mylná a špatná. Jenomže ani odborná literatura nemusí být pravdivá, historie je psána vítězi... může být pravdivá a nemusí. Nechci odborníkům na jakýkoli obor upírat odbornost... Chci udržet dualitu. Dualita pro mě znamená jakousi svobodu...

Svoboda je důležitá obzvlášť při práci s uměleckým charakterem, což médium šperku je, a já, jako tvůrce (nemůžu sama sebe ještě nazývat umělcem), Vám předkládám názor, nad kterým je potřeba se zamyslet...

Jediné, co mohu uznat jako relevantní výtku k mé práci je nedostatečná obrazová dokumentace, kterou jsem ochotně doplnila, včetně jejích zdrojů!

Zmíněné kroky „opravy“ jsem konzultovala s vedoucím práce Petrem Vogelem, kterému chci poděkovat za dobré vedení, za přátelský a tolerantní přístup ke studentům.

14 Seznam příloh

Příloha 1

Rozeta a květy

Příloha 2

Iluminace z *Knihy o díle božím*

Příloha 3

Mistr frankfurtský: Tajná zahrada (*Paradiesgärtlein*)

Příloha 4

Dílna

Příloha 5

Letování

Příloha 6

Tvarování

Příloha 7

Vyřezávání podložek a vrtání

Příloha 8

Montování

Příloha 9

Použité nářadí

Příloha 10

Použitá chemie

Příloha 11

Kružidla

Příloha 12

Náramek č. 1, Oliva

Příloha 13

Náramek č. 2, Lilie

Příloha 14

Náramek č. 3, Myrha

Příloha 15

Náramek č.4, Granátové jablko

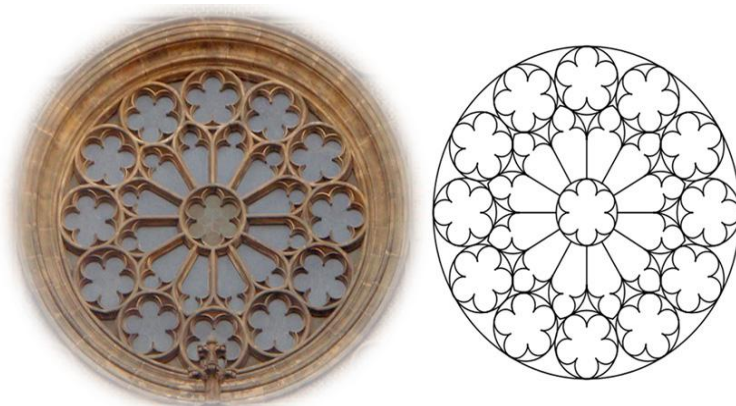
Příloha 16
Náramek

Příloha 17
Prsteny

Příloha 18
Ruce

Příloha 1

Rozeta a květy

Rozeta na průčelí kostela sv. Ludmily v Praze¹

Oliva²

Lilie³

Myrha⁴

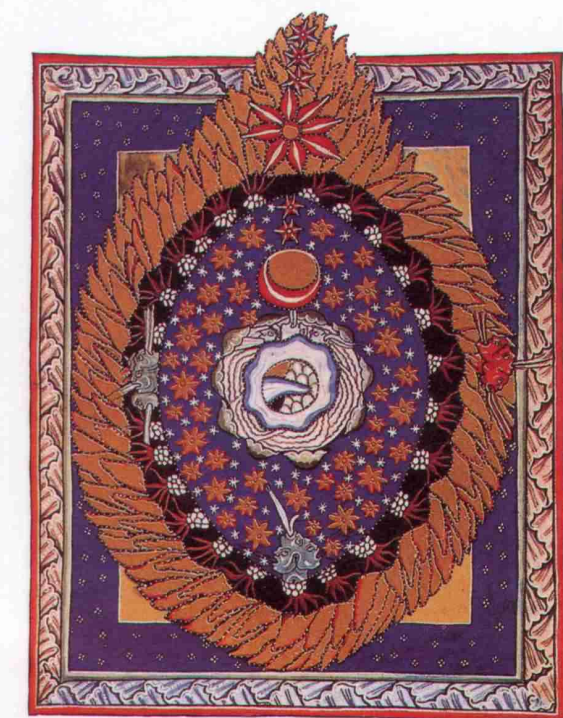

Granátové jablko⁵

-
- 1 Webové stránky Apolloniovy úlohy, <http://www.apolloniovyulohy.webz.cz/umeni.htm>
  - 2 Elektronický herbář Jaroslav Racek, http://www.e-herbar.net/main.php?g2_itemId=24472
  - 3 Wikimedia commons, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lily_flower.jpg
  - 4 Flowers in Israel, http://www.flowersinIsrael.com/Commiphoraabyssinica_page.htm
  - 5 Growshop a.s., <http://www.growshop.as/cs/exoticke-rostliny/24-granatove-jablko-7-ks-semen.html>

Příloha 2

Iluminace z *Knihy o díle božím*¹

¹ Blog Lillian Sizemore, <https://sfmosaic.wordpress.com/2010/11/20/hildegard-von-bingen/>

Příloha 3

Mistr frankfurtský: Tajná zahrada (*Paradiesgärtlein*)¹

¹ Städelmuseum, Frankfurt nad Mohanem, Německo

Příloha 4

Dílna¹

---

1 Vlastní fotka

Příloha 5

Letování¹

---

1 Vlastní fotka

Příloha 6

Tvarování kruhů¹

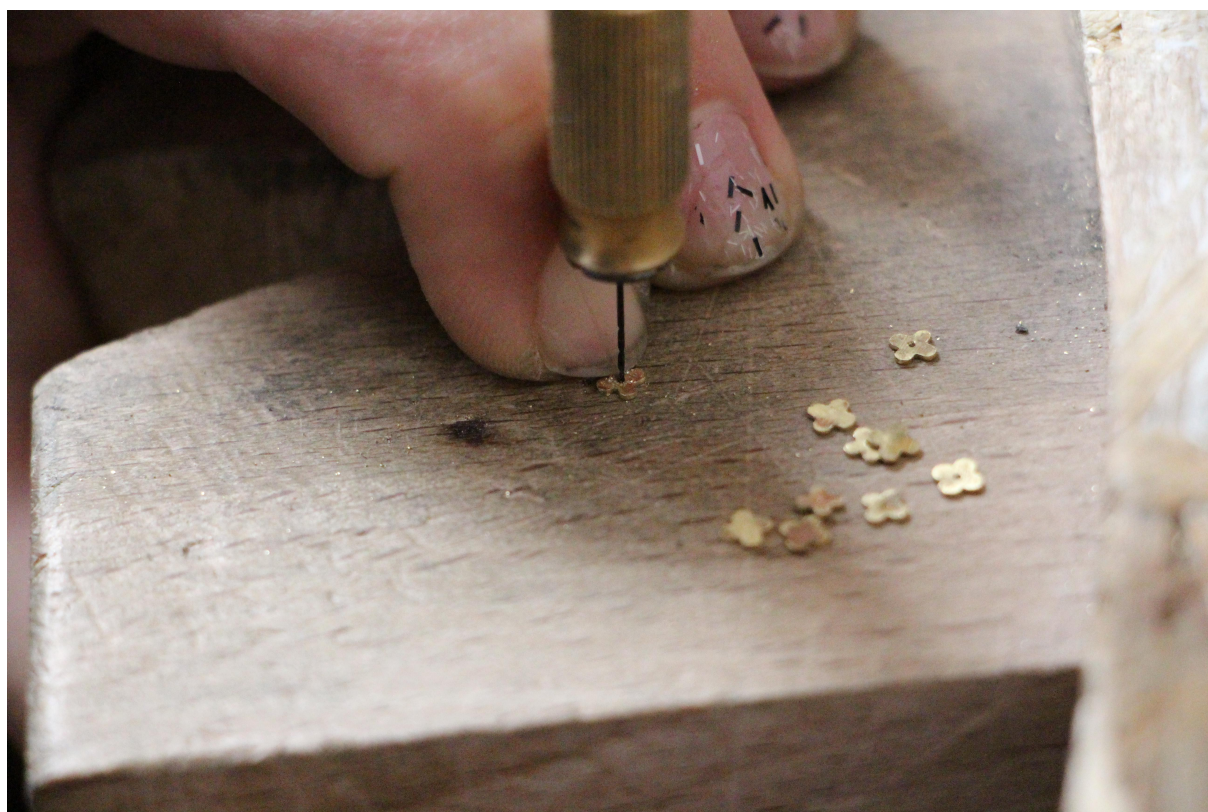
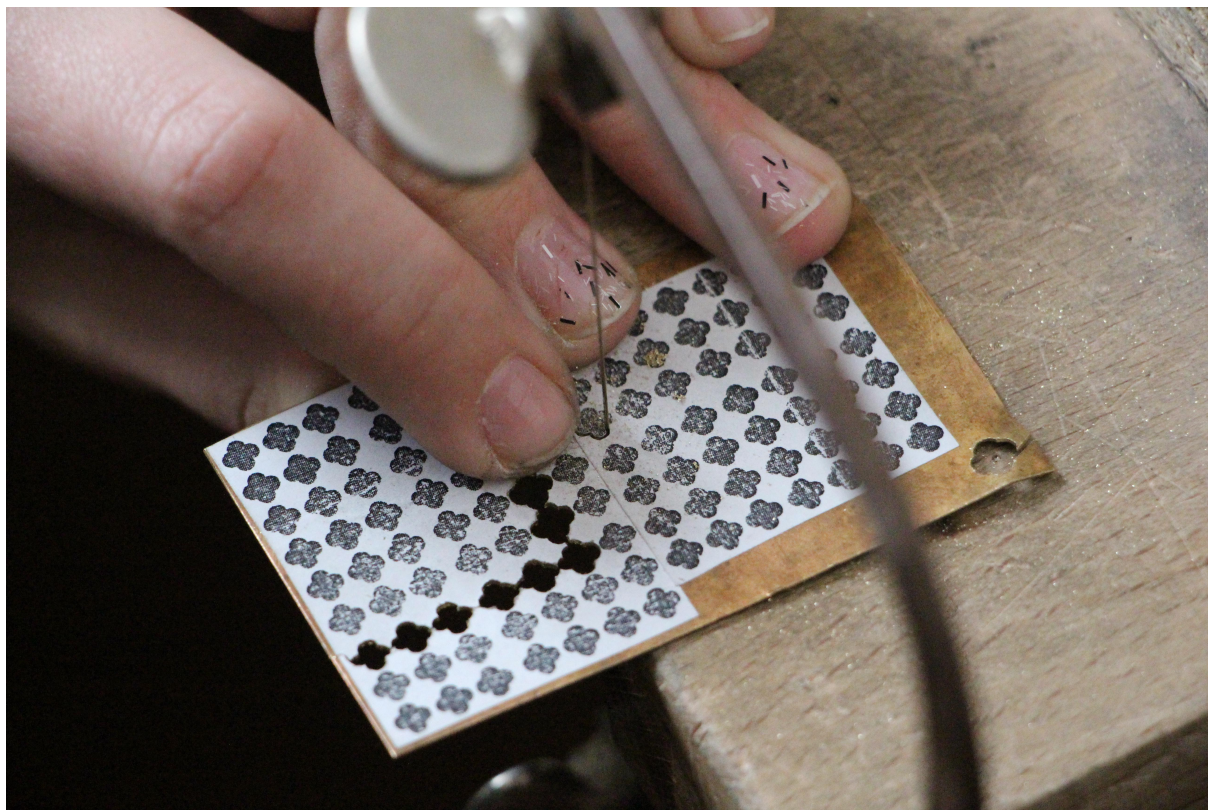

---

1 Vlastní fotky

Příloha 7

Vyřezávání podložek a vrtání¹

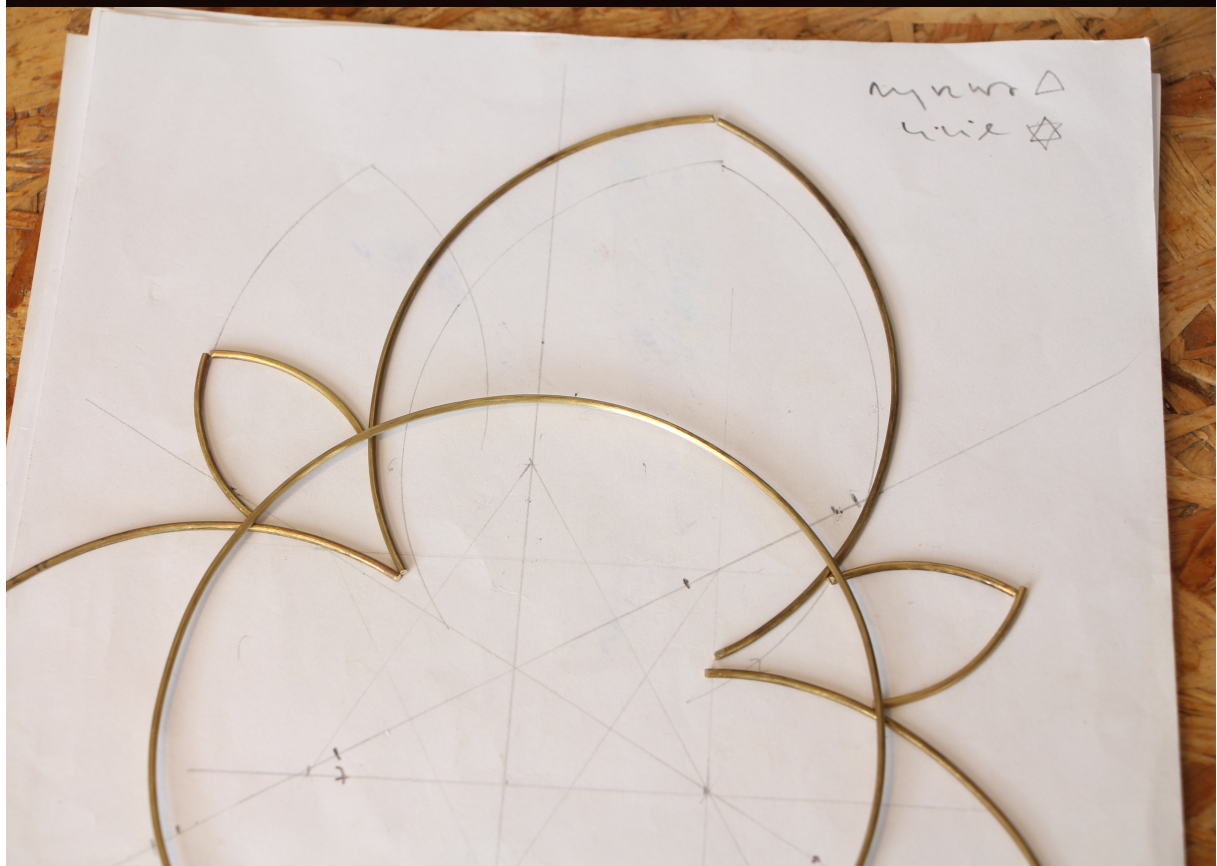

---

1 Vlastní fotky

Příloha 8

Montování¹

---

1 Vlastní fotky

Příloha 9

Použité nářadí¹

---

1 Vlastní fotka

Příloha 10

Použitá chemie¹

---

1 Vlastní fotka

Příloha 11

Kružidla¹

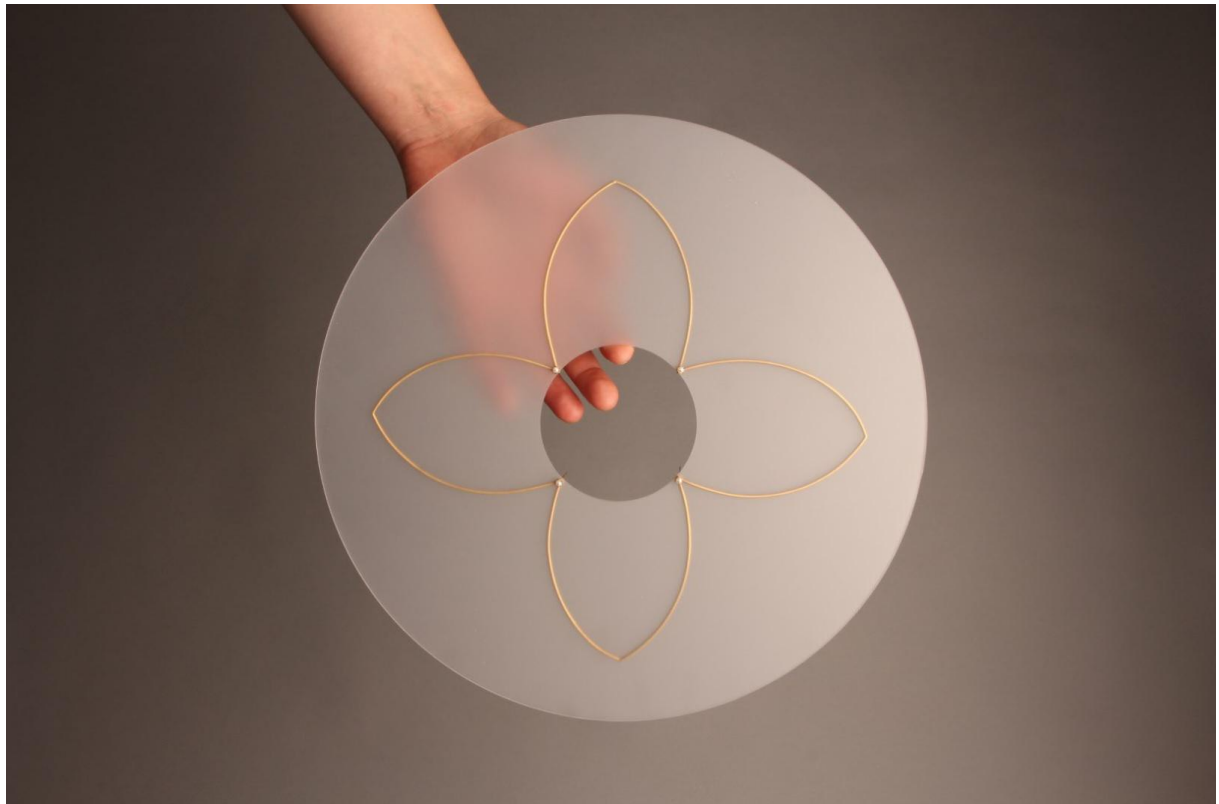
---

1 Vlastní fotka

Příloha 12

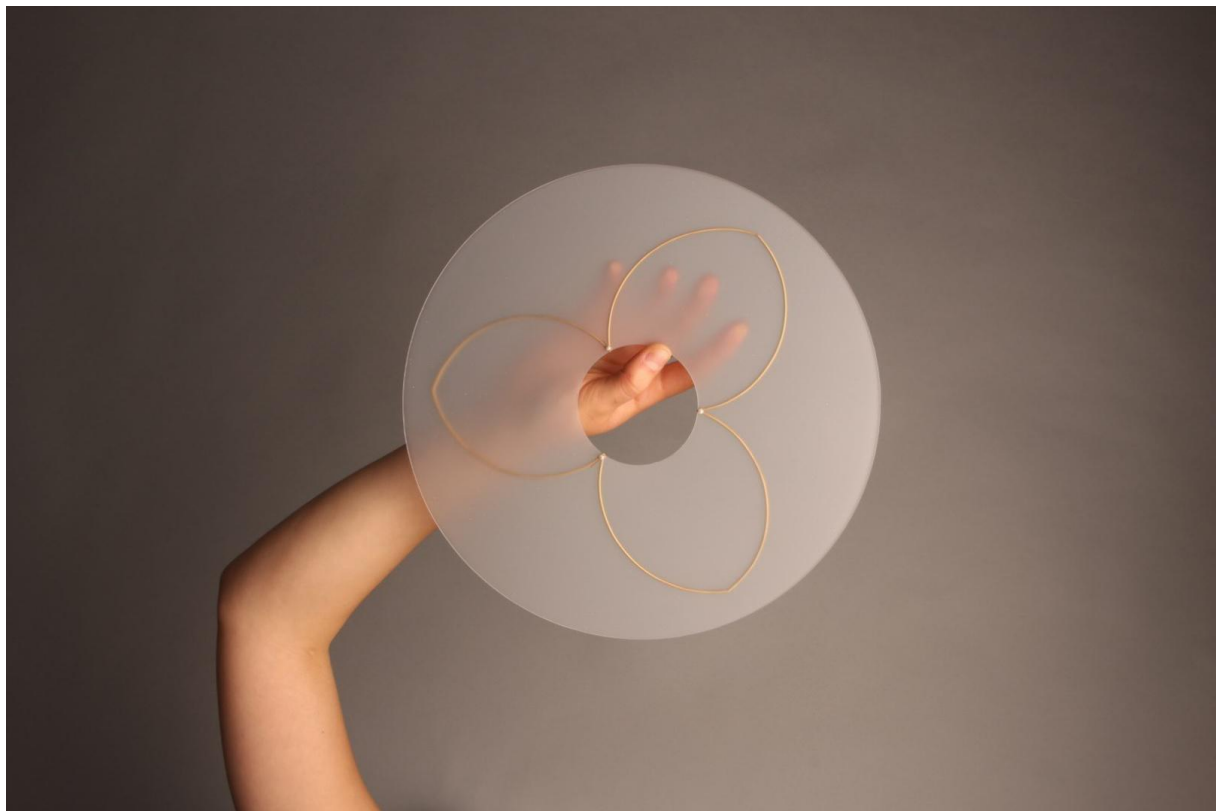
Náramek č. 1, Oliva¹

---

1 Vlastní fotka

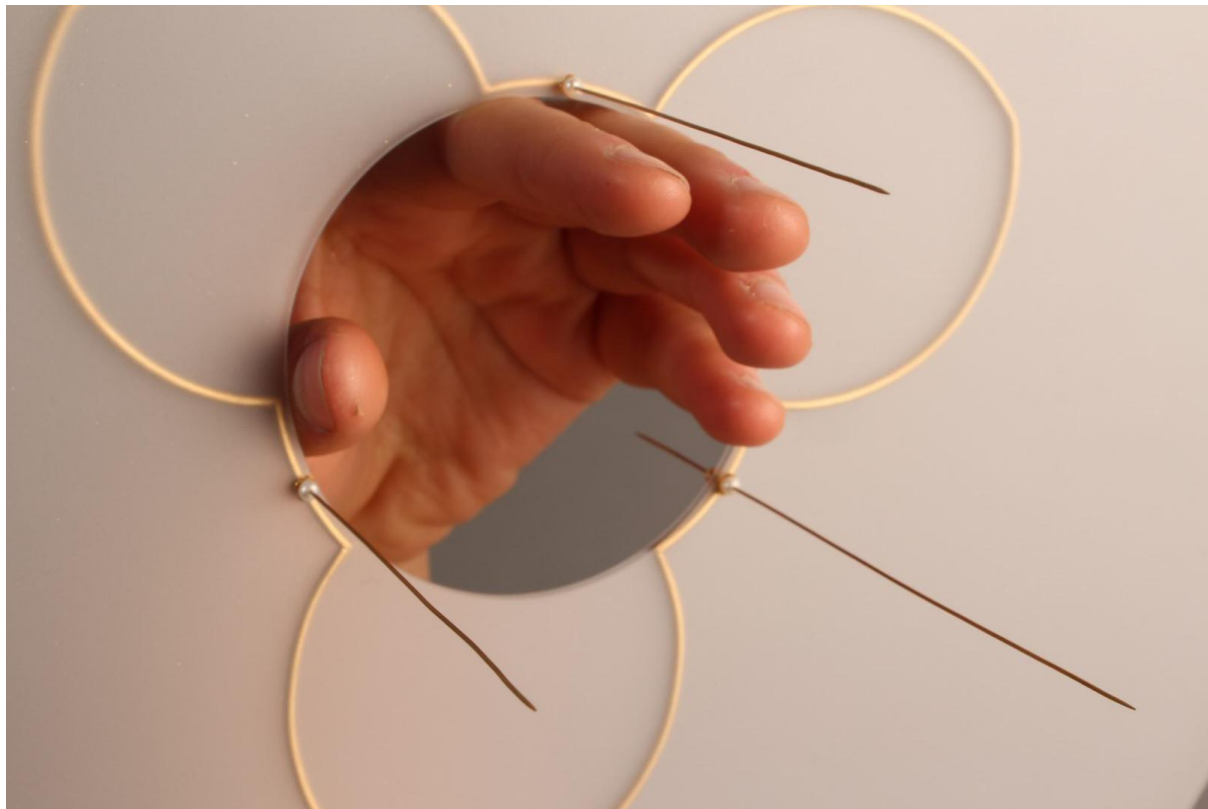
Příloha 13
Náramek č. 2, Lilie¹

---

1 Vlastní fotka

Příloha 14
Náramek č. 3, Myrha¹

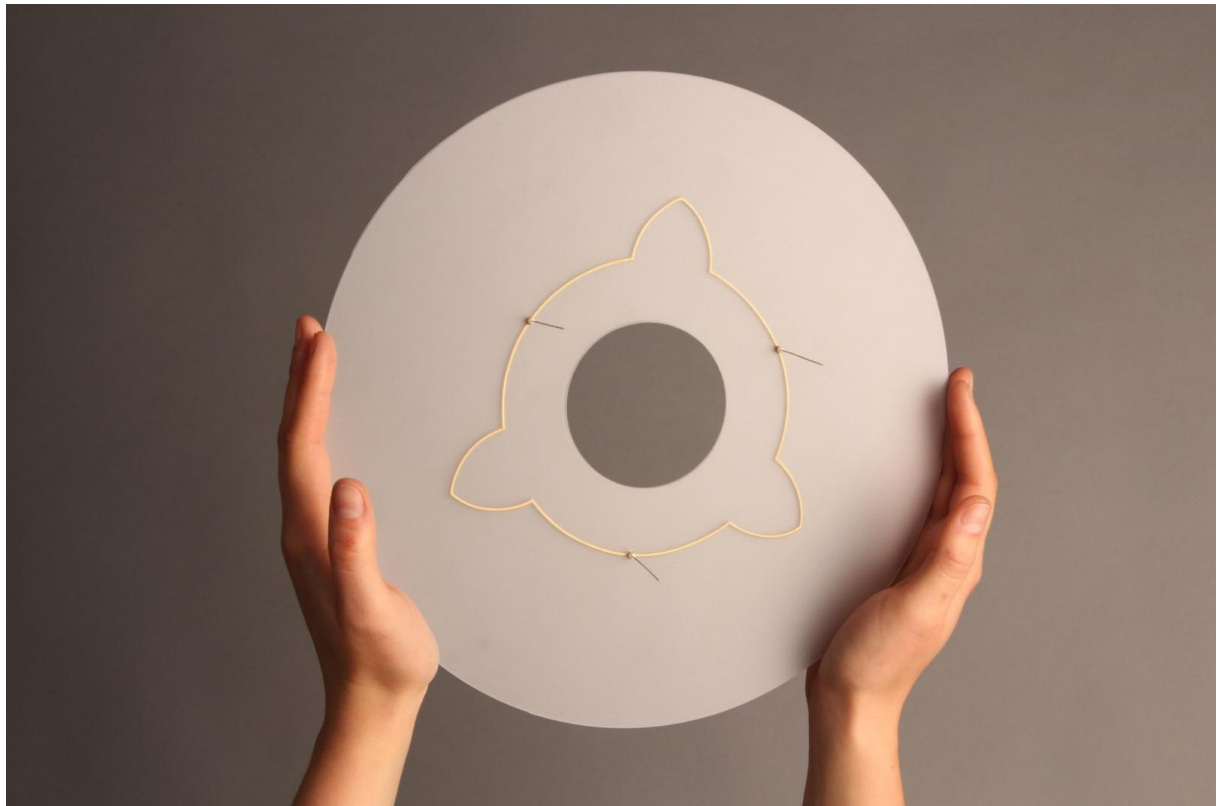

---

1 Vlastní fotka

Příloha 15

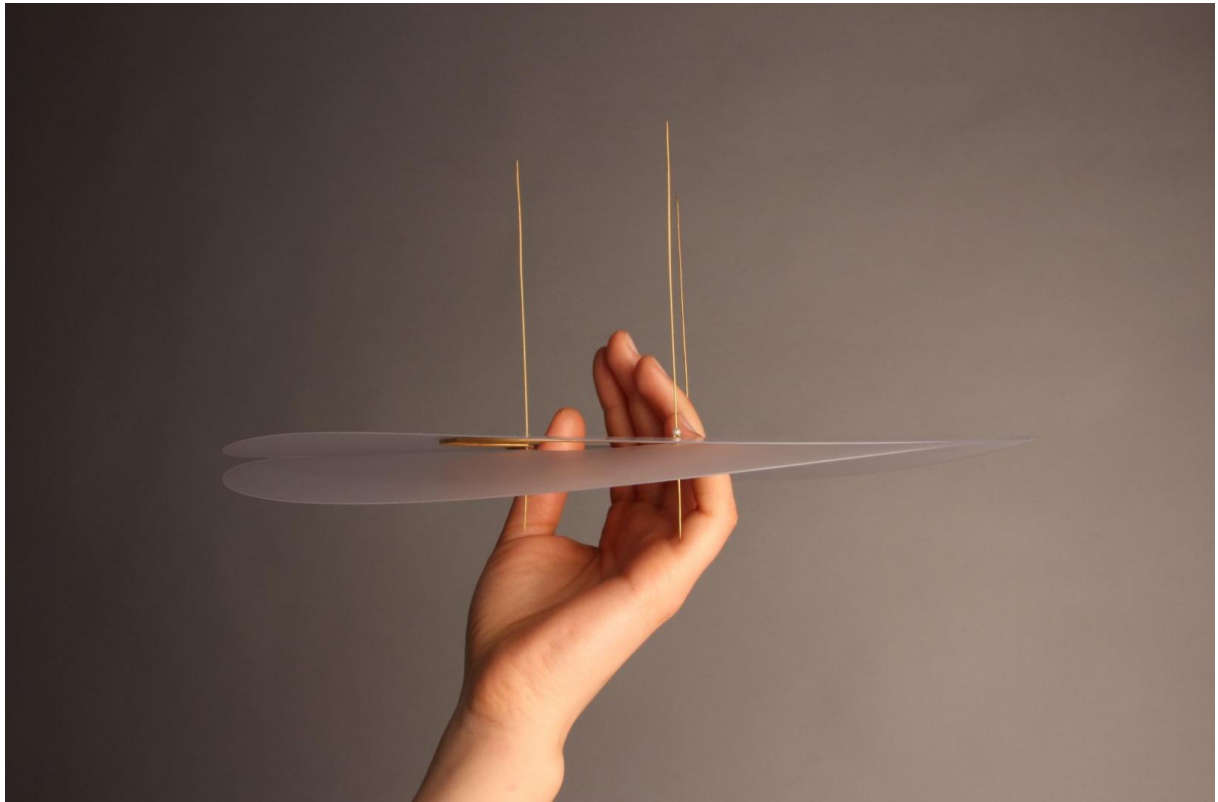
Náramek č. 4, Granátové jablko¹

---

1 Vlastní fotka

Příloha 16
Náramek¹

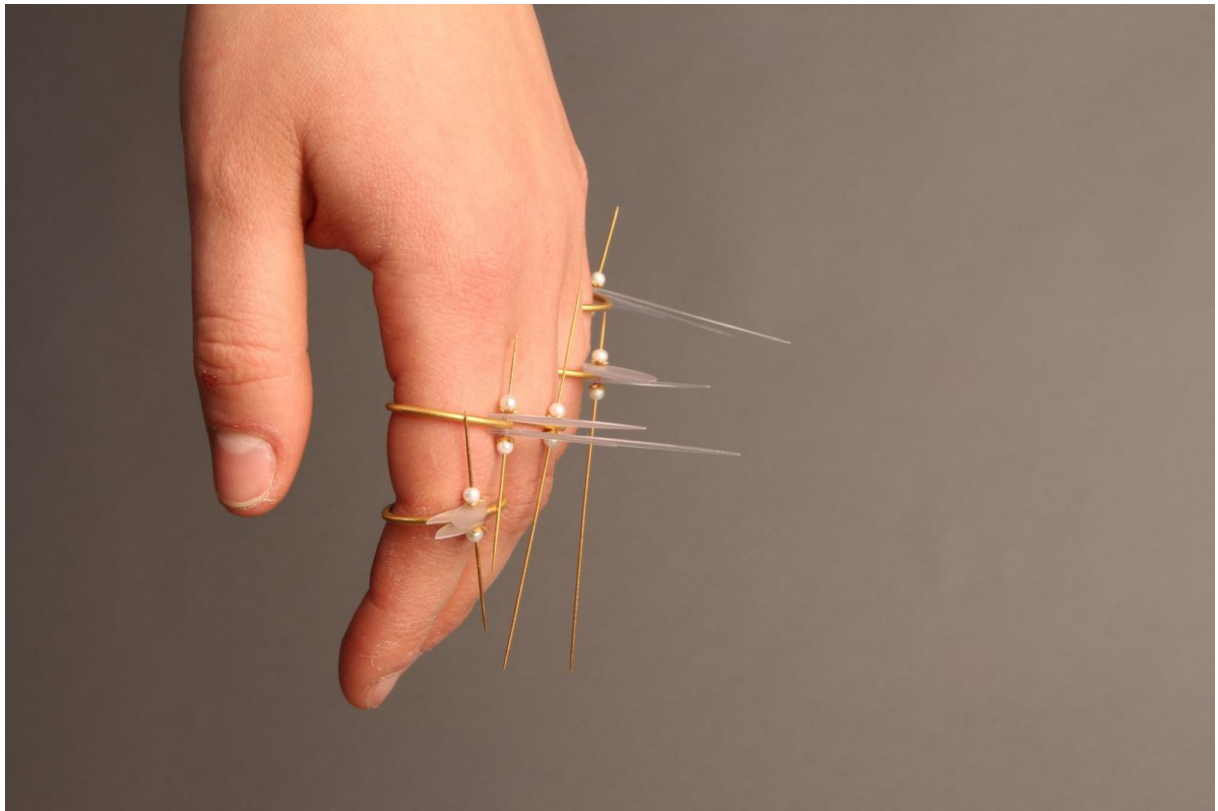

---

1 Vlastní fotka

Příloha 17

Prsteny¹

---

1 Vlastní fotka

Příloha 18

Ruce¹

---

1 Vlastní fotka

